

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. VIII. Aliis argumentis consultatur scientia media

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

modum libertatis, nisi sit prædeterminans. Causare in nobis modum libertatis, est efficere libertatem determinationem voluntatis humanæ; in eam enim consistit libertas actualis, seu usus & exercitium liberi arbitrii: Sed implicat divinum decretum causare liberam determinationem voluntatis humanæ, nisi sit prædeterminans: Ergo implicat illud attingere modum libertatis, nisi sit prædeterminans. Major constat, Minor probatur dupliciter. Primò, quia implicat decretum causare liberam determinationem voluntatis humanæ, nisi illam antecedit prioritate naturæ & causalitatis, cum omnis causa debeat esse prior saltem naturæ suo effectui, ut docent Philosophi: Sed decretum antecedit prioritate naturæ & causalitatis determinationem voluntatis, est prædeterminans, ut constat; Thomistæ enim nomine decreti prædeterminantis nihil aliud intelligunt, quam decretum antecedit libertatem determinationem voluntatis, prioritate causalitatis & naturæ: Ergo implicat decretum causare liberam determinationem nostræ voluntatis, nisi sit prædeterminans.

Secundò probatur eadem Minor. Implicat determinationem voluntatis humanæ causari à decreto purè indifferenti. Tam quia, ut passim docet D. Thomas, à principio indifferenti, ut indifferentis est, non exit actus determinatus, nisi ab alio determinetur. Tam etiam, quia decretum indifferentis expectat determinationem à libero arbitrio: Ergo modus conciliandi libertatem creatam cum ratione primæ causæ in Deo per scientiam mediam, & per decretum purè indifferentis, impossibilis est, & manifestam involvit contradictionem; cum evidenter repugnet, à decreto purè indifferenti, & à voluntate humana determinabili ejus liberam determinationem causari.

Respondeo secundò, negando Antecedens: ad cuius probationem, nego Majorem; licet enim decretum prædeterminans antecedit actus nostros liberos, & liberam determinationem voluntatis nostræ prioritate naturæ & causalitatis, non tamen imponit necessitatem anteceditem. Tam quia voluntas, ut subest tali decreto, retinet potentiam ad actum oppositum; eò quod illud nunquam determinet voluntatem ad agendum, nisi prius tempore, vel naturâ applicet intellectum ad representandum objectum; ad quod illa movet sub indifferentia objectiva iudicii, quæ est proxima radix libertatis, & quâ posita in intellectu implicat voluntatem necessitarii, ut disputatione supra citatâ ostendemus: Tam etiam, quia licet tale decretum & motio, vel gratia efficax ex illo proveniens non sit formaliter consequens actus liberos nostræ voluntatis, æquivalenter tamen ad illos consequitur: quia consequitur ad aliquid, in quo continetur, & à quo causatur nostrâ libertas: scilicet ad effaciam divinæ voluntatis; ut ibidem fusiè declarabimus, & argumenta, quæ Pater Annatus in libro pro defensione scientiæ mediæ edito, in contrarium adducit, exactè discutiemus & diluamur.

S. VIII.

Alij argumenti confutatur scientia mediæ.

Præter argumenta præcedentibus paragraphis adducta plura alia suppetunt ad impugnandam scientiam mediam, quæ breviter &

A. compendiosè hic attingemus, ea enim lato calamo & stylo eleganti prosequitur P. Baronius in libro de libertate humana & gratia divina.

Primum potest sic proponi: Tota veritas & notitia futurorum nititur transitu illorum à statu possibilium ad ordinem futurorum, qui nec fiti, nec cognosci potest, nisi detur, vel cognoscatur causa externa illius transitus: Atqui non potest alia illius transitus causa externa, præter voluntatis divinæ decretum, assignari: Ergo in illo, & vi illius cognoscuntur futura, non vero per scientiam mediam in signo rationis illud antecedente.

B. Responder P. Annatus, negando Majorem, quæ asserit futurorum veritatem & notitiam vitu transitu illorum à statu possibilium ad ordinem futurorum; quia (inquit) ad verum transitum requiritur rem aliquod tempus sub priori statu transigere, antequam ad alterum deducatur, quod rebus futuris competere nequit, cum futuro initio illis conveniat ab æterno,

Sed si valeret hæc solutio, seu ratiocinatio, posset aliquis negare Solem & Angelum, & quamlibet rem permanentem, ab æterno creatam (ut creati nihil repugnat) transire à non ente & nihilo, ad esse, quod absurdum est, cum entalem transitum satis sit ex proprijs meritis debere rei creatæ statum nihili, & potuisse per totam æternitatem, vel ad tempus in eo detineri. Quid verò horum deest futuris quibuscunque à Deo præscitis ab æterno, ut illis non minus transitus à possibili ad futurum competat, quam ut rebus ab æterno creatis transitus à nihilo ad esse; cum reverà eadem res, quæ modo dicitur futura, poterit esse sub statu rei purè possibilis, & talis status ei debeat?

Non minus absurdum est quod asserit idem Author, ad transitum actus liberi de possibili ad futurum, sufficere indifferentiam causæ ad utrumlibet, quæ suppositâ putat perinde securum actum liberum, sicut ex possibilitate ignis, cum providentia illius naturæ accommodata, futura est calefactio. Quid enim incredibile perinde à voluntate sui determinativa nullâ nec à se, nec à Deo determinatione præviâ oriturum, qui certò sciatur actum liberum, sicut ab igne stupæ applicato calefactionem? ut enim ait S. Thomas 3. contra Gentes cap. 2. Quod indifferenti se habet ad multa, non magis unum operatur, quam aliud: unde à contingente ad utrumque, non sequitur aliquis effectus, nisi per aliquid, quod determinetur ad unum Unde merus est paralogismus ejusdem Authoris argumentatio pro veritate conditionatorum ante decretum Dei ex comparatione causæ necessariæ ad liberam, Quæ ratione (inquit) se habet causa necessaria & determinata ad effectum absolute & conditionatè futurum, ita se habet causa libera ut est sui determinativa: Atqui ex illa consequitur effectus determinatus, & hoc certò scitur à Deo ante decretum: Ergo pariter ex causa libera & sui determinativa consequitur effectus certò futurus, & scitur à Deo ante decretum.

Mirum est sanè (inquit P. Baronius) à duobus extremis à deo remotis, potuisse eundem effectum deduci. Si valeat ejusmodi illatio, verum erit quodlibet ex quolibet fieri. A causa necessaria deducitur effectus necessarius, quia non potest aliter, nec quidquam aliud agere: causa verò libera & sui determinativa potest utrumlibet; nec ex adversarijs potest quidquam certi de illa statui, in quam partem infallibiliter inclinet, donec secutus fuerit dubium tollens suâ præscientiâ effectus;

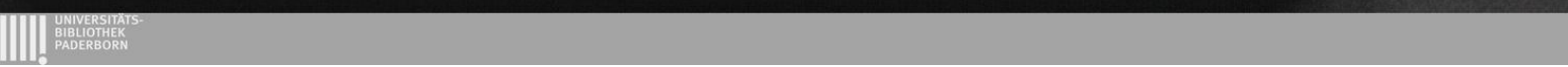
Disp. 25. 120.

121.

122.

123.

Lib. de lib. hom. humanæ & gratia divina.

diffensa connexionem habeat. Si verò in alio sententia Antecedens illius propositionis hypotheticæ explicemus, tollitur alia conditio ad obiectum scientiæ mediæ requisita, nempe libertas & contingens; tunc enim transit in sensum pure necessarium, imò identicum & in circulum red necessarium; non minus enim necessarium est, si Deus cum causa secunda operetur, ipsam pariter operari, quàm si duo homines simul currant, utrumque currere: vel si duo equi simul trahant eundem curram, utrumque simul trahere; correlativa enim sunt simul naturâ, & cognitione, & unum altero sublato subsistere nequit: Ergo &c.

127. Hæc est summa argumenti, quod fuscè proponit Joannes à S. Thoma, & quo ait arrius mortari Alvarius, & inde telorum imbrem ingruere. Et certe hoc argumentum difficillimum est, nec tam argumentum dici potest, quàm gerimen in exaltatum argumentorum; plures enim congerit & accumulatur difficultates, à quibus nunquam satis se expediunt Adversarij, licet in omne lacus se vertant. Nam si in primo sensu concursum Dei interpretentur, id est voluntatem indifferentem ad concurrendum ad quodcumque creatura voluerit, ut communiter exponere solent, manifestum est illum non posse apponi ut Antecedens supra dictæ propositionis hypotheticæ; est enim communis lex Dialecticæ, falsam esse hypothesein, cujus Antecedens potest esse verum, falso Consequente; voluntas autem indifferens & parata ad assensum & dissentium concurrete, quolibet eorum determinatè sublato subsistere potest. Si verò decretum Dei ponatur pure concomitans operationem liberam voluntatis creatæ, & constituitur causalitate Dei extrinsecâ indistinctâ à concursu simultaneo, & subinde ab actu causæ secundæ non potest evitari circulus ille vitiosus, ac penè nugatorius: *Res est futura, quia Deus vult: & Deus illam vult, quia futura est.*

ARTICULUS VI.

Absurdus & inconvenientibus exploditur scientia mediæ.

Plura adduci solent absurda & inconvenientia, quæ sequuntur ex scientia mediæ, nos gratiora tantùm & clariora colligemus.

§. I.

Scientia mediæ favere videtur, ac viam sternere errori illi Semipelagianorum, quò assertebant dari in nobis initia quedam fidei & bonæ voluntatis, quæ non erant à gratia, sed à natura.

128. Probatur breviter: Scientia mediæ ponitur ab ejus defensoribus, ut Deus ante omne decretum præveniens nostras voluntates cognoscatur, an homo positus sub his, aut illis occasionibus pro sua libertate consenturus, vel dissenturus sit vocationi ad fidem verbi gratiâ; supposito tamen auxilio de se indifferenti, & moraliter tantùm excitante, quod per ipsum consensum reddendum est efficax, si de se cetero operetur, vel inefficax per dissentium, si nolit operari. Hæc est tota ratio scientiæ mediæ, ut notissimum est le-

gentibus Authores, qui illam docent, & in quotidianis disputationibus ita passim affirmant. Sed in hac præscientia sic explicata involvitur, & divino conspectui offertur aliquid initium fidei, & bonæ voluntatis, quod non est à gratia, sed à natura; nec à Deo, sed à solo libero arbitrio pro sua innata libertate determinante gratiam ad contentam: Ergo scientia mediæ favet, & viam sternit errori illi Semipelagianorum, quò assertebant dari in nobis quedam initia fidei & bonæ voluntatis, quæ non erant à gratia, sed à natura. Qui error damnatur in Concilio Aracano can. 5. his verbis: *Si quæ sicut augmentum, ita & initium fidei non per gratiæ donum, sed naturaliter in nobis esse dicit, Apostolus dogmatibus adversarij probatur, beato Paulo dicente, quia qui cepit in nobis bonum opus, perficiet.* Major & Consequentia patent, Minor vero, in qua est difficultas, sic ostenditur. Determinatio, & præmotio voluntatis applicantis & moventis intellectum ad credendum & assentiendum mysterijs revelatis, est initium fidei, & quidam credulitatis affectus, ut docent Theologi in tractatu de fide: Sed talis determinatio, quæ per scientiam mediæ futura sub conditione prævidetur, non supponitur, nec divino conspectui exhibetur ut futura ex vi determinationis gratiæ illam causantis & applicantis voluntatem ad illam, sed potius supponitur & prævidetur à Deo ut applicantis & determinans ipsam gratiam, quæ de se indifferens est, & à voluntate creatæ determinabilis, ut docent Adversarij: Ergo talis determinatio non supponitur, nec prævidetur à Deo ut causata, vel causanda à gratia, & ut ex auxilio Dei determinatè proveniens; sed ut ab ipsa voluntate nascens, & ex solis viribus liberi arbitrij procedens.

129. Confirmatur & magis illustratur hæc ratio, illa determinatio voluntatis, quæ supernaturalis est, & initium fidei ac justificationis, non potest prævideri à Deo ut procedens & causata, vel causanda à gratia moraliter excitante, vel à gratia coëfficientiæ: Ergo solum potest prævideri ut causata, vel causanda ex viribus liberi arbitrij. Consequentia patet: Nam præter illas duas gratias auxiliantes nullam aliam admittunt defensores scientiæ mediæ; rejiciunt enim gratiam ex se efficacem, & physicè prædeterminantem. Antecedens verò, quantum ad utramque partem, probatur. In primis enim talis determinatio voluntatis non potest prævideri à Deo ut causanda per gratiam moraliter excitantem; quia juxta principia Adversariorum talis gratia subijcitur libero arbitrio, & ab illo determinatur, & applicatur ad agendum; ac proinde illa non efficit determinationem liberi arbitrij, sed potius determinatio liberi arbitrij causat ejus efficaciam & utum.

130. Addo quòd excitatio moralis non est vera & realis efficientia, sed impropria tantùm & metaphorica, magisque pertinet ad genus causæ finalis, quàm efficientis; movet enim solum obiectivè, & exhibendo voluntati bonitatem, quæ illam allicit & invitat ad consensum; non tamen re verâ efficienter influat in illum: at constat in puerò, qui moraliter movetur & excitatur ad currendum ostensione pomi, vel imaginis; nullus enim dicit talis obiecti præsentationem esse veram & propriam causam efficientem cuius illius.

Probatur etiam Antecedens quantum ad se-

Qq 3

tundam